

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

5. Zeli commendatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

Et quidem his duobus tantum, imò sola sua virtute, id omne quod ad hominum sanandos animos conducit, peragere poterat Deus: at quoniam mitis bonus & suavis est, iisque quas condidit naturæ facultatibus usum & dignitatem addere amat; ideo humanis etiam donis ac artibus honorem adiungit, & latenter vires adiicit, quoties virtutem sibi comitem & ducem eligunt. Ergo præter illa duo quæ proximè dixi, Tertium etiam non est negligendum, imò verò omni opere & industria nitendum ut prioribus adiungatur, humanæ scilicet, ingenij, doctrinæ, eloquentiæ & gratiæ dotes, quibus capti in quam volueris meliorem partem ultro sequantur animi, ut hac ratione omnibus & naturæ & gratiæ viribus connixi, efficere contendamus, ut quemadmodum & natura & gratia à Deo condita est, ita diuinæ gloriæ, tum natura, tum gratia deseruiat: atque is demum est naturalium donorum rectus usus, quando etiam ad excellentiora & diuina traducuntur, & gratiæ fauore sustollente, suos egressa limites, caelestia quoque & æterna meditantur. Sed de iis quæ zelus animorum adhibet, hæc dicta sufficiant, erit etiam quod ex dicendis hauriri poterit.

C A P V T V.

Zeli commendatio.

Quando quidem zelum, inardescens amoris effervescentiam diximus, quæ id omne quod honori diuino, vel animorum salutis officit arte, labore, sudore, quorumuis periculorum susceptione propulsamus, illa verò quæ amplificandæ Dei gloriæ, sanandis & seruandis aliorum animis conferunt, pro nostra virili promouere contendimus: sunt autem hæc, selectissimæ & omnium præstantissimæ virtutis, (nempe in Deum & in proximum caritatis) exercitationes continuæ atque pernobiles: fieri non potest, quin hinc mira quædam zeli dignitas, instar fragrantissimi virtutum omnium floris enitescat, quæ contrarium animos in amorem sui meritò rapiat.

Ad hæc cum nihil sit homine, & in homine nihil animo dignius, atque adeo Deus ipse sudores, crucem, vitam, huic à morte reuocando consecravit; potestne quisquam suorum sibi laborum digniorem finem querere, quam quem sibi met, dum in terris degeret, præfixit homo Deus? cumque id quidquid hominibus elaboratur, auctore Deo & propter Deum suscipiatur, ac Dei gloriæ fiat, eritne quod spectari maius queat, quam id in quo tantopere hæc res utraq; conspirant? Itaque D. Gregorius ex quodam Propheta loquitur, *Si separaueris pretiosum à vili, quasi os meum eris. Pretiosum quippe à vili separat, qui humanas mentes à reproba antiqui hostis imitatione disungit.*

Lib. 33. Mor.
6. 16. Gen. 22.

Reit

Rectos Dei dicitur, quia per eum proculdubio eloquia diuina formantur. Cui consen-
 tiens D. Chrysofostomus vult ut prae omnibus vitae curis, de salute cum proximis
 agamus: Nihil ita gratum est Deo, inquit, & ita cura, ut animarum salus; sicut clamat
 Paulus, Qui vult omnes homines saluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire: & iterum
 Deus ipse ait; Nolo mortem peccatoris, sed ut conuertatur & viuat. Et propter hoc etiam
 creaturam hanc omnem produxit, & nos formauit, non ut pereamus, neque ut supplicijs nos
 torqueat, sed ut saluet, & ab errore liberatis regio frui nobis concedat. Talem igitur habentes
 Dominum; tam misericordem, tam benignum, tam mansuetum, tum nostri, tum fra-
 trum nostrorum curam geramus. nam & hoc nostra salutis argumentum erit & occasio, si
 non solum pro nobis ipsis solliciti, sed & proximo viles fuerimus, ipsum ad viam veritatis
 manucentes. Et ut sciat is, quantum bonum sit, cum salute nostra & alios lucrari, audi
 Prophetam ex persona Dei dicentem, Qui educit pretiosum a vili, quasi os meum erit. Quid
 hoc; qui ab errore ad veritatem, ait, manu duxerit; vel a peccato ad virtutem proximum
 induxerit; pro virili me imitatur. Etenim ipse cum Deus sit propter nihil aliud nostram
 induit carnem, & omnia alia humana sustinuit, & crucem quoque suscepit, nisi ut nos pec-
 cato obnoxios a maledicto liberaret; & hoc quoque Paulus clamat dicens: Christus nos rede-
 mit a maledicto legis, factus pro nobis maledictum. Si igitur ipse qui Deus est, ineffabilis
 essentia, ob misericordiam ineffabilem, haec omnia propter nos, & salutem nostram suscepit,
 cur non & nos erga fratres iustissimi, agnoscentesque eos ut membra nostra, & eripientes
 ex diaboli faucibus in viam virtutis inducimus? Nam ut anima corpore melior est; ita ma-
 ioribus, quam ij qui indigentibus pecunias praebent, premijs digni sunt admonendo
 & continue docendo, in viam rectam supinos & desides inducunt, monstrando eis virtu-
 tum diuinarum fragrantiam, & vitiorum malevolentiam. Haec omnia cum sciamus, pra
 omnibus alijs vitae curis, de salute animarum loquamur proximis, eandem illis sollicitudi-
 nem ingerentes. Magna bonitatis est, animam cui haec continuo insonant, posse reduci ex aby-
 sso malorum. Ita ille, more suo copiose & disertè.

Breuius Dorotheus, Et quod, obsecro, misericordia maius genus est, quam misericordia
 anima? ut enim illustrior est anima quam corpus, ita misericordia animae quam corporis.
 Parique breuitate, neque minore vi intorquet alius; Si magna mercedis est, a morte
 eripere carnem quandoque morituram, quanti est meriti a morte animam liberare, in ca-
 lesti patria sine fine viuituram? Hinc ille idem humanorum studiorum inanitatem,
 ordinemque peruersum dilucidè admodum mihi demonstrare, & zeli praestan-
 tiam extollere videtur, verissima sententia duo quaedam pronuntians: Primum
 est, Quam mente aliquid in hoc mundo posidemus, non docemur nisi cum amittimus. Sine
 dolore quippe amittitur, quidquid sine amore posidetur. Quae verò ardentè diligimus ha-
 bita, grauius suspiramus ablata. Alterum est, Quis nesciat, quia nostris vsibus res ter-
 renas Dominus condidit, suis autem animas hominum creauit? Quasi, ut sunt, verissi-
 ma sunt, clarè deprehendimus, quam peruerso amore teneantur, & casto labore
 defudent, qui opibus, honoribus, commodis inhiant, & quauis eorum imminu-
 tione cruciantur, cum tamen laesi honoris diuini, inualefcentis improbitatis, æ-

ternumque in interitum tuentium hominum nullo dolore tangantur; pauidi, socordes, ignaui, tardi, imò in eis quæ ad Dei honorem faciunt, quasi sensu, quasi intelligentia & mente capti, cum tamen ad res terrenas vegeti, vigiles, acres, industrij, nihil non & videant, & caueant, & perficiant, ac exinde exitium quendam apud sibi similes opinionis & honoris gradum comparent.

At verò, quàm debuerat istorum omnium æstimatio iacere, si ex recto penitiretur: etenim seruiunt ista corpori, si tamen seruiunt magis quàm imperant, conqueunt & perimunt; sed age, fac seruiant, id tamen ad breue tempus, & corpori tantum, ac corpus famulatur animæ, ipsa verò anima in æternum Deo. Quid rigetur: cum illa sedulus obis, quæ consuetis mortalis vitæ delicijs blandiuntur, quæ verò ad animi siue tui siue ceterorum salutem conducunt, perfunctoriè præteris: annon tibi persimile quiddam equisonis illius facere videris, qui stabuli, vel freni sollicitam curam, at equi regij, imò & honoris regij nullam gereret? honorem is, an potius contumeliam regi inferret? maximi res minimas, ipsum autem flocci faceret? quid sunt, quàm reiectanea sunt, hæc quæcunque ad spectabile miramur, cupidæque mentis auiditate complectimur? quid opes, quid vires, quid regna, quid imperia, nisi lutosæ pars quædam perexigua terræ, extrema aliquando conflagratione vastandæ? at quantum opere his exstat humanus animus, naturæ quidem indita vi immortalis, sed & intelligendi facultate polleus, à materiæ concreione liber, Dei; sic imagine insignitus, ut toto in orbe dominetur, exstat omnibus, regat omnia, eius omnia vtilitatibus inserviant: ac denique quod his longè maius est, adspirante diuina gratia, ad summam Dei beatitudinem euehatur, Dei filius euadat, coheres Christo, regni que cælestis collega æternus inscribatur.

Quid ergo? opes aggerare, regna subiugare, quod est lutum luto addere, & in breui terræ puncto aliquid tantillo plus occupare, magnum quiddam, & dignum laude censebitur; & non erit longè dignius, ac immortalis præconio prosequendum, si quispiam excolendis animis, & ab æterna morte ad vitam æternam afferendis totum se curasque omnes laboresque deuoueat? Quid agimus, Christiani Religiosi, quid agimus? cuiusnam exempla sectamur, vestigia premimus? Ecce Dominus noster Iesus Christus, an opes, an exambiuit gloriam? & nos horum infano amore bacchamur: at verò quot sudoribus, doloribus, ac dira etiã morte salutem nobis emit animorum, putauitque diuini laboris nõ indignam hanc sortem mercedem, si videret semen longæuum, & conuerterentur ad Dominum omnes fines terræ. ô vtinam hæc nos sacra teneret ambitio? huc arma principum, huc fortitudo ducum, huc periclitatio militum, potentium opes, sapientum consilia, literaturæ doctorum collimaret, vt pellerentur vitia, virtutes aduocarentur, animorum salus, Dei gloria vigeret. ô conspirationem, quam optare magis, quam sperare possumus!

Verum, quid necesse est, quoniam stultorum infinitus est numerus, ita te quousque det-

desipere, vt eorum te numero eximere & feliciter sapere nolis? inardescere zelo, & hanc solā homine dignam appetitionē puta, si homo homini seruando vtilem operā colloces, desiderio, affectu, precatione crebra, omniq; tibi conueniente ratione in salutē aliorum incubas. Quis infirmatur, inquit ille, & non infirmor: nēpe aliorum infirma nimio caritatis ardore & sentit, & sua facit, & ad sanandū, si potest, conuolat, instar sacræ illius aquilæ de qua dicitur, *Et vbicumq; cadaver fuerit, statim adest.* Quæ verba in hunc sensum optimè S. Gregorius interpretās, ait, *Omnis qui in peccati mortem ceciderit, non inconuenienter poterit cadaver vocari. Quasi exanimis namq; iacet, qui iustitiæ viuificantē spiritum non habet. Quia ergo sapientis quisq; a zelo caritatis inardescens, vbi peccatores esse considerat, illuc anxie peruolat, vt in peccati morte iacentibus lucem viuificationis ostendat, benè de hac aquila dicitur: Vbicumque cadaver fuerit, statim adest: id est, illuc tendit vbi vilitatem b conuersationis prospicit: vt ex eo quod iā spiritualiter viuunt, alijs in morte sua iacentibus proficiat, quos corripiendo quasi edit, sed ab iniquitate ad innocentiam permutando, in sua membra quasi edendo conuertit, legitur.* — suamq; in cadauere esca reperit. Esca quippe iustorum, est conuersio peruersorum, de qua dicitur, *Operamini non cibum qui perit, sed qui permanet in vitam eternam.* Ita ille

Iob 39. lib. 31. Mor. c. 22. Ien 37. a apud D. Gregor. est. sanctus quisq; predicator. b predicatio, ibidē legitur. Ioan. 6.

Ex cuius verbis videor mihi te audire clamantem: Ergone mihi, vel struthionum ardor est, vt ferrum, & chalybæa vitij pectora deuorem, vel ceruorum inuolatus stomachus, vt serpentes venenatos cauernis extraham, illæsulq; deglutiam, demumq; quod solius Dei est, Deo mortuos, Deo ipsi, soli q; veræ vitæ restituum? Verè, vt dicis, & magna, & permira ista sunt, neque nisi adspirante Dei fauore speranda, qui tamen cum adeo non desit, vt etiā vltro se ingerat, non est cur tantis auxilijs te arduitas deterreat, est tamē vnde te vehementius eximia rei dignitas incitet. Videndum tamen, vt nihil eorum quæ mox exigemus desit.

CAPVT VI.

Zeli necessitas quanta hominibus omnibus incumbat.

Egregium est, & per multa peruagans D. Augustini placitum: *Hec est lex diuinae Relig. e. 28. gratiam Dei, vt nemo à superioribus adiuuetur ad cognoscendam & percipiendam gratiam Dei, qui non ad eandem puro affectu inferiores adiuuerit.* Ex quo id conficio, non esse vnde tibi de diuinæ gratiæ sperata copia blandiatur, qui non eos quoscumque potuerit, Deo arctius conciliare conatur: cum autem gratiæ præsidio nudis, certus imminet interitus, quis neget extrema eos pernicie sensim inuoluentos, qui torpore, vel alio quouis affectu prauo periclitantibus animis confulere, vel idoneos ad altiora prouehere neglexerint?

Certè, si qua mensura mensi fuerimus, eadem & remetietur nobis; si quam legem tulimus, eandem patiamur iustum est; si longè minùs homini Deus, quàm homini debet homo: quis non æquissimum esse credet, vt nihil à Deo fiat in gratiam eius hominis, qui in aliorum, naturæ communionem coniuictorum,